

ILVOn ja BD-viestinnän ohjausryhmän kokous 1/2025

10.1.2025, Sofia, Helsinki

Kokouksen avaus ja pöytäkirjan hyväksyntä

Laura Kotila avasi kokouksen klo 9.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

Ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuus – katsaus kuntakentälle

Susanna Luukinen, Kuntaliitto

Kunnissa on epäselvää, mitä tulisi tehdä. Toisaalta kunnille ei tulisi antaa lisää tehtäviä ilman, että annetaan lisää rahaa.

Ilmastotyön termistö on hankalaa: miten pitäisi puhua muillekin kuin ammattilaisille?

Hiilineutraalisuusviestintä mietityttää kunnissa: mitä epävarmassa tilanteessa voi sanoa? Esim. mittaamisen vaikeus, tavoitteista viestiminen jne.

Luontoarvot kaupunkien maankäytössä

- YK:n ja EU:n sitoumukset ohjaavat vääjäämättä alueidenkäytön rajoituksiin
- Asukkaat protestoivat kaupunkivihreää vähentävää rakentamista enenevässä määrin

Koonti

- Hankala, keskeneräinen ja muuttuva
- Muut asiat kunnissa tällä hetkellä tärkeämpiä
- Kuntakenttä on moninainen: haasteet, mahdollisuudet ja keskeiset kysymykset vaihtelevat kunnittain
- Tarvitaan täsmällisempiä päästölaskentamenetelmiä
- ilmastonmuutokseen sopeutuminen noussut keskeiseksi kysymykseksi
- Hiilineutraalisuusviestintä askarruttaa kunnissa: mitä voidaan sanoa?

Ilmasto- ja luontobarometrit – loppukeskustelu ja evästys julkistukseen

Laura Kotila, Henna Birkman, Sarita Laine, YM

Luontobarometriin tehty enemmän muutoksia, Ilmastobarometri lähempänä aiempia kyselyitä.

Kyselyt syöttävät kuntavaaleihin ja muutamiin hankkeisiin.

Käyttätymistieteet barometrityön tukena: VNK:n Kettu-tiimi on osallistunut barometrien suunnitteluun käyttätymistieteiden näkökulmasta

Poimintoja

- Luontokato tunnetaan huonommin kuin ilmastonmuutos
- Kuntien ilmastotyö tunnetaan huonosti eikä sitä koeta vaikuttavana. --> tässä on viestinnän paikka kuntavaalien alla.
- Vihreän siirtymän kokonaisuus ei vielä avaudu kansalaisille. --> pyritty avaamaan kyselyissä esimerkein.
- Taloudelliset huolet kaventavat toimijuutta --> miten vallitseva taloustilanne heijastuu barometrien tuloksiin?
- Kasvavaa polarisaatiota ympäristökysymysten ympärillä --> Ilmastonmuutoksesta tullut mielipiteitä kuumentava profiiliaihe tietyille puolueille.

Barometrien viimeistely

- Ilmastobarometri lähtee liikkeelle vko 3, luontobaro vko 4.
- Luontobarometriä tullaan vielä tiivistämään.
- Lopulliset barometrit lähetetään vielä kaikille nähtäväksi ennen kyselykierrosta.
- Tulokset saadaan helmikuun lopussa.

Huomiot barometrien sisällöistä

- Priodiversity-hankkeen näkökulmasta on tärkeää selvittää kansalaisten asenteiden muuttumista. Ennallistaminen tärkeä teema sekä Metsähallituksen että hankkeen näkökulmasta.
 - Asennekysymyksiä palautettiin kyselyyn palautteen ja Priodiversity-hankkeen tarpeiden pohjalta.
 - Sisu-hankkeen (Demos) kannalta ennallistamiseen liittyvät kysymykset myös tärkeitä.
- Metsä painottuu vahvasti kysymyksissä: muut luontotyytit saivat näkyä enemmän, esim. vesistöt, tunturit jne.
- Osa kysymyksistä maallikoille vaikeita. Kysymyksenasetteluista on käyty paljon keskustelua Verianin kanssa.
- Jotkin käsitteet (kuten ilmastonmuutos) herättävät osassa vastaajista tunnereaktioita, jotka saattavat vaikuttaa vastaamiseen. Tätäkin pyritty huomioimaan kysymyksissä.

Julkistustilaisuus

- Molempien barometrien yhteinen julkistustilaisuus ja yksi tiedote.
- Ilmastobarosta järjestetty yleensä julkistustilaisuus. Viime vuonna meni hyvin mediassa läpi, koska tuloksissa suurta muutosta.
- Kuntavaalien alla tärkeää pyrkiä tavoittamaan yleisöä valtakunnallisesti. Siksi suunnitelmissa järjestää tilaisuus virtuaalisena.
 - Mahdollisesti puhujia kuntakentältä, Kuntaliitolla tähän jo ehdotuksia.

- Käyttäytymistieteellinen näkökulma: samassa yhteydessä politiikkasuositus taustatutkimuksen pohjalta (Maarit Lassander)
- Vihreän siirtymän teemat: investoinnit, puhdas energia vs. lähiluonto jne.
- Kunta- ja aluevaalien teemoja: alueiden elinvoima, älykäs sopeutuminen, hyvä elinympäristö, investoinnit...
- Ketä mukaan puhujiksi? Tähtipuhujia, kuntapäättäjiä, asiantuntijoita?
 - Leo Stranius: voisi tuoda aihetta lähemmäs tavallisen ihmisen arkea
 - Kerttu Kotakorpi juontajaksi? Muita vaihtoehtoja esim. Hanna Nikkanen
 - "Edelläkävijäkunnat", kuten Lahti tai Ii, tuomaan esimerkkejä käytännön toimista
 - olisi hyvä huomioida alueelliset erot, eli eri kokoisia kuntia eri puolilta Suomea
 - Kai Mykkänen?
 - Hyvä huomioida, että paneelista tulee riittävän monipuolinen
 - Pohjois-Pohjanmaalta voisi myös löytyä hyviä esimerkkejä
 - VTT:llä hyviä puhujia esim. puhtaaseen siirtymään liittyen, esim. Antti Arasto
 - Terveys, hyvinvointi ja turvallisuus esim. kuntavaaleissa kiinnostavia teemoja: voitaisiinko tuloksia kytkeä näihin laajempiin teemoihin
 - Miten varmistetaan yhteys valittuihin päättäjiin tilaisuuden jälkeen? Olisiko esim. Kuntaliiton kautta mahdollista tehdä viestintää myös vaalien jälkeen
 - Tuloksia olisi tosiaan tärkeää hyödyntää myös julkistuksen jälkeen. Yhteistyömahdollisuuksista voidaan keskustella seuraavassa kokouksessa.
 - Kuntaliitolla on koulutuspaketti ja tarjolla myös maksullista koulutusta uusille valtuutetuille. Voidaan selvittää, voisiko näihin materiaaleihin saada mukaan sisältöä.
 - Vaikuttajien kautta viestintää kokeiltiin edellisen barometrin julkistamisen yhteydessä. Kontaktoitiin luonto- ja ympäristöaiheista puhuvia vaikuttajia.
 - Maksullisesta yhteistyöstä? Tästä hyviä kokemuksia esim. UM:ssä hyviä kokemuksia.
 - Sykessä kokemuksia vaikuttajayhteistyöstä Pingin kanssa.
 - Mikrovaikuttajat voisivat olla hyvä viestintäkanava, jos voivat saada ennakkomateriaalia esim. Pallonkokoinen elämä
 - Medialle kannattaa järjestää taustatilaisuus etukäteen
 - Tiedotteessa joudutaan väistämättä tekemään rajua valintaa, koska kokonaisuus on laaja, kun barot viestitään yhdessä
 - Kärjet kannattaa valita kuntavaalien kannalta oleellisiksi
 - Lisäksi voi tarvittaessa pitchata yksittäisiä (erikois)toimittajia spesifeistä teemoista
 - Pääviesteissä olisi hyvä olla mukana kestävyyskriisi kokonaisuutena

- huolena se, että luontokato vähemmän tunnettuna jää ilmastoasioiden ”jalkoihin”
- Kohderyhmä
 - Kuntavaaliehdokkaat, virkamiehet, kuntakentällä toimivat (ennemmin kuin äänestäjät)
- Muut asiat
 - Toivottiin valmiita, yhteisiä somemateriaaleja baroista viestimiseen
 - Näihin palataan seuraavassa vaiheessa. Työtä on aikaisemmin jaettu organisaatioiden kesken. Budjetti tulee myös huomioida.

Ajankohta

- Julkkari 10.–21.3. välisellä ajalla
 - esim. tiistai-iltapäivä 18.3. voisi olla hyvä ajankohta, pituus max. 1,5 tuntia
 - Kuntatalossa on KL-kustannuksen studio, jossa tilaisuus voitaisiin järjestää täysin virtuaalisena
- Muita tilaisuuksia
 - Hiihtolomat vko:t 8-10 (17.2.-9.3.)
 - Ilmastopaneelin vaalitentti 25. tai 26.3.
 - 12. tai 13.3. Sitran tulevaisuusbarometrin julkkari
 - Kartoitetaan kevään muita tilaisuuksia, erityisesti kuntavaalitilaisuuksia

Ilvon ja BD-viestintäryhmän asettaminen uudelle kaudelle,

Laura Kotila, Henna Birkman

- Hyvää synergiaa ja yhteistyötä kahden ryhmän välillä, mutta edelleen tarve omille ryhmille
 - barometrien yhteydessä tehty yhteistyö on ollut hedelmällistä, ja pohdittu yhdistämistäkin
 - keskustelua käyty myös tiivistämisestä enemmän valtionhallinnon yhteistyöryhmäksi, joka tekee yhteistyötä muiden tahojen kanssa
 - ILVON LinkedIn-ryhmä: <https://linkedin.com/groups/9893765/>
- Yhteistyötä voidaan tiivistää ja asettaminen tehdään samanaikaisesti
- Ohjausryhmästä koordinaatioryhmäksi?
- Uusi kausi 3/2025–3/2028, nimeämiskirjeet matkaan ensi viikolla
- Isolle osalle organisaatioista nimeämiskirje tulee molempiin ryhmiin. Osallistuja voi olla sama molemmissa ryhmissä.

Mitä toivot uudelta kaudelta?

- On aiheita, jotka koskettavat selvästi vain toista ryhmää ja toisaalta paljon aiheita, jotka koskettavat molempia.

- On myös toimenpiteitä, jotka edistävät sekä ilmasto- että monimuotoisuustavoitteita.
- Yhteiset tekemisen tavat, kuten
 - yhteinen tilannekuva
 - asiantuntijaluennot
 - koulutukset tai vierailut
 - tiedon jakaminen (esim. aamukahvit).

Ryhmän toiveet teemoista ja keinoista

- Sopeutumis- ja vihreän siirtymän kysymyksissä, luontovaikutusten arvioinnissa, resilienssissä paljon yhteistä ryhmien välillä
- Luonto- ja ilmastotoimien yhteydet terveyteen: voisiko tämä olla keino kuroa polarisaatiota umpeen?
- Ilmastoapatia: miten voitaisiin yhdessä vahvistaa jaksamista työn tekemiseen?
- Miten voitaisiin vahvistaa yhteistyötä esim. finanssialan tai säätiöiden kanssa siinä, mihin rahoitusta tulisi kohdentaa?
 - Yritysyhteistyötä voitaisiin tosiaan pitää agendalla, ja tätä on pyrittykin tekemään esim. vastuullisuusteemasta oli puhumassa S-ryhmän edustaja.
 - Joissain asioissa yksityinen sektori on valtionhallintoa edellä.
 - Haittojen vähentäminen vs. yritysten ydintoiminnan muuttaminen kestäväälle pohjalle.
 - öjoihin voisi mennä vierailulle.
- Miten viestiä ilmasto- ja ympäristöasioista somessa? Kokemusten jakamista!
- Tutkitun tiedon viestinnän kehittäminen: mahdollisimman vaikuttavaa ja toimintaan kannustavaa viestintää. Yhteistä pohdintaa, jotta jokaisen ei tarvitse pohtia asioita vain omassa organisaatiossaan.
- Kampanjatyö ja sometekeminen: hyvät esimerkit jakoon.
- Kriisiviestintä, esim. raakkucasen jälkipyykki.

Paperille/Teamsiin kirjatut toiveet muistion liitteenä.

Kokouksen päättäminen

Laura Kotila päätti kokouksen klo 11.08.